

Article

ประสบการณ์และความประทับใจที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

การมาเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ สร้างความประทับใจให้ดิฉันเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากได้เรียนรู้
อะไรหลายๆอย่าง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่ได้จากการฝึกงาน และมิตรภาพที่ดีจากพี่ๆ และเพื่อนร่วมงาน
การเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้มีความเป็นมืออาชีพ และการวางแผนการจัดสรรงานที่ดีให้กำ
ผู้เข้าร่วมโครงการเห็น ได้จากการที่มีปฏิทินกำหนดการ แผนการทำงานไว้ให้ผู้เข้าร่วมฝึกงานปฏิบัติ อีก
ทั้งยังมีระบบแบบแผนการจัดการองค์กรที่ดีให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้ศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นองค์กรยังได้มอบ
ประสบการณ์ใหม่ๆให้ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างมากมาย ตัวอย่างเช่น สอนการใช้อีเมล ครอบป้อก วิธีการ
เขียนเจอนอล และการทำทอล์ค ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์
มาก เนื่องจากเราสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
ได้ และทำให้รู้ถึงการใช้อีเมลให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ได้มีการพาผู้เข้าร่วมโครงการไปเยี่ยมชม
ศาลจังหวัดเชียงใหม่ ได้เห็นกระบวนการพิจารณาคดี พาไป
เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สร้างแรงบันดาลใจในอีก
รูปแบบหนึ่ง

และที่สำคัญคือได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา
กฎหมายเชิงคลินิก ซึ่งเป็นการเรียนกฎหมายผ่านการปฏิบัติ
จริง ไม่ใช่แค่เพียงศึกษาผ่านตำราเท่านั้น ซึ่งการศึกษา

กฎหมายเชิงคลินิคนั้นยังเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกของการเป็นนักกฎหมายที่ดีให้แก่ นักศึกษากฎหมาย อีก
ทั้งยังเป็นการบริการสาธารณะ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชน เข้าถึงความยุติธรรม

BABSEA CLE และ มูลนิธิซีแอลอีถือเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมหลักสูตรการศึกษากฎหมายเชิง
คลินิก ได้ทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัย, นักศึกษากฎหมาย, ทนายความ, หรือชุมชนเพื่อช่วยให้ประชาชน
สามารถเข้าถึงกระบวนการการใช้กฎหมาย

กล่าวโดยสรุป ดิฉันต้องขอขอบคุณ BABSEA CLE และ มูลนิธิซีแอลอี เป็นอย่างสูงที่ได้ให้โอกาสดิฉัน
เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ เพราะประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ได้รับนับว่ามีคุณค่ายิ่งต่อการเปิดโลกทัศน์
ให้กว้างขึ้น ซึ่งมีผลในทางสร้างสรรค์ต่อการทำงาน การดำเนินชีวิต และการร่วมสร้างคุณประโยชน์ให้กับ
สังคมต่อไป

น.ส.สุกจิตา สังข์แสง ชั้นปีที่3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความประทับใจ และสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการกับ มูลนิธิซีแอลอี

มหาวิทยาลัยทักษิณที่ผมได้ศึกษาอยู่ในขณะนี้ เพิ่งริเริ่ม โครงการการศึกษากฎหมายเชิงคลินิก เมื่อได้รับคำเชิญจากองค์กรนี้ จึงมีความรู้สึกภาคภูมิใจและเป็นเกียรติมาที่มหาวิทยาลัยเล็กแห่งหนึ่งในภาคใต้ได้รับ

โอกาสจากมูลนิธิซีแอลอี ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศอย่าง BABSEA CLE จึงไม่ปฏิเสธคำเชิญและตอบรับคำเชิญพร้อมทั้งสรรหาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในคณะและการส่งตัวแทนมาเรียนรู้ก่อนประเทศเป็นระยะเวลาหนึ่งจากจังหวัดสงขลาถึงเชียงใหม่

วันแรกที่เข้ามาผมรู้สึกประหม่อมมาก และขาดความมั่นใจเมื่อรู้ว่าต้องทำงานกับชาวต่างชาติ เพราะพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ แต่เมื่อได้ลองเข้ามาสัมผัส ทำให้เกิดความคุ้นเคย และกล้าพูดมากขึ้น ทำให้เข้าใจสังคมของชาวตะวันตกมากขึ้น เข้าใจสังคมโลก และแบบแผนการทำงานที่เป็นระบบ

ทำให้รู้ว่าตอนอยู่นอกมหาวิทยาลัยเราเป็นแค่ปลาทองตัวเล็กๆเท่านั้น ยังต้องเรียนรู้อีกมาก เพราะการเรียนกฎหมายมิใช่แค่การฟังคำบรรยายหากแต่การรับใช้และคืนภาษีทางความรู้ให้แก่สังคมเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นแก่นแท้ของการศึกษาวิชากฎหมายอย่างจริงแท้ ผมรู้สึกอบอุ่นเมื่อได้เจออินเทิร์นชาวไทย มิสเซอร์.บรูส และมาดามเวนดี้ ที่ให้การต้อนรับอย่างดี การมาอยู่ที่นี่ทำให้ชีวิตผมมีระเบียบวินัยและมีแบบแผนในการทำงานมากขึ้น จากเดิมที่ไร้ระเบียบและนอนตื่นสาย ก็ตื่นเร็วขึ้น ทำให้รู้ว่า การตื่นเช้าเป็นสิ่งที่ดีและทำให้คนเรามีเวลามากขึ้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กร

อยากให้องค์กรประชาสัมพันธ์องค์กรให้แพร่หลายและเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น อยากให้มีกิจกรรมดีๆ เกิดขึ้นทุกปี การได้รับโอกาสที่ดีและได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเองเช่นนี้หาได้ยากมาก ขอขอบคุณ มูลนิธิซีแอลอีและ BABSEA CLE ที่ริเริ่มงานด้านกฎหมายและความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย

เนติรัฐ วัฒนกิจ

ผู้ฝึกงานชาวไทย

นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประสบการณ์และความประทับใจที่เกิดขึ้นในโครงการ Legal Studies

Clinic.

หากพูดถึงจากวันแรกถึงวันนี้รวมทั้งหมด 3 อาทิตย์แล้วที่พวกเราเข้ามาศึกษางานในมูลนิธิซีแอลอี และ BABSEA CLE ประสบการณ์และความประทับใจที่ได้รับทั้งหมดจากที่นี่มีมากมายทั้งในเรื่องงานและเรื่องการใช้ชีวิตที่อยู่ในมูลนิธิ ซึ่งผมจะขอเรียกมันว่า House

ผมประทับใจตั้งแต่วันแรกที่มาถึงเชียงใหม่เพราะทาง CLE Foundation ได้ส่งคนคือ พี่แอนมารับเรา ที่สถานีขนส่งเชียงใหม่ ในเวลาเที่ยงคืน พี่แอนเป็นคนน่ารัก อธิบายดี และขับรถได้ดีมาก เมื่อเข้ารับฝึกงาน วันแรกเจอพี่สเตฟเพิ่มอีก 2 คน คือพี่ พัฒน และพี่บี ซึ่งพี่ทั้ง 3 คน ได้สอนให้เราศึกษางานอย่างดีแม้บางงานเราอาจไม่เข้าใจในตอนนั้นแต่พี่เขาก็สอนให้เราเข้าใจอย่างดีในที่สุด และภายในอาทิตย์แรกเราก็ได้ไปฝึกงานนอกสถานที่ คือ มูลนิธิบ้านดอกไม้ป่า ซึ่งเป็นบ้านพักสำหรับผู้หญิงที่มีลูกโดยไม่พร้อม เช่น ถูกข่มขืน หรือ โดนไล่ออกจากหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวเขาเผ่าต่างๆ เราก็ไปสอนในเรื่องของกฎหมาย และไปสันทนการให้กับเขา นั่นเป็นครั้งแรกที่ออกไปสอนและสันทนการ ถึงแม้จะมีส่วนร่วมไม่มาก แต่ผมก็ประทับใจ อาทิตย์ต่อมา ก็ไปศาลจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการไปศาลครั้งแรกเช่นกัน และเราก็ได้เข้าไปในห้องพิจารณาคดี ผมตื่นเต้นมาก ผมไม่เคยเห็นการพิจารณาคดีมาก่อนเป็นประสบการณ์และความประทับใจที่ดีสำหรับนักกฎหมายอย่างพวกเรา และในอาทิตย์เดียวกันเราก็ได้เข้าไปเรียนรู้ข้อมูลในการสร้างคลินิกกฎหมายและมีวิทยากรคือพี่ปลื้ม พี่ปลื้มอธิบายได้ดีมากจนเวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที ผ่านไปอย่างรวดเร็ว

และในเรื่องของการใช้ชีวิตที่นี่ เป็นทั้งประสบการณ์และความประทับใจที่หาได้ยากมาก เพราะเราต้องใช้ชีวิตร่วมกับนักศึกษาฝึกงานต่างชาติ ถึงแม้ไม่ได้อยู่ห้องเดียวกัน แต่ก็เจอกันทุกวัน ภาษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ จากครั้งแรกที่มาเราฟังไม่ค่อยรู้เรื่องเลย แต่เมื่อเวลาผ่านไปเรารู้สึกพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เรากล้าคุยกับเขา กล้าทักทายเขา จนมีความรู้สึกสนิทสนม ผมรู้สึกดีใจมากที่ได้รู้จักกับพวกเขา

จากที่ได้ฝึกงานวันแรกจนถึงวันนี้ ผมรู้สึกประทับใจทั้งในเรื่องของงานและในเรื่องของการใช้ชีวิต หากถามว่าได้อะไรบ้างในการฝึกงานครั้งนี้ขอตอบเลยว่า เยอะมาก อย่างแรกคือประทับใจในพี่สเตฟทุกคน พวกเขาต้อนรับเราและสอนงานเราอย่างดี และในเรื่องของเพื่อนนักศึกษาฝึกงาน

ทั้งคนไทยและต่างประเทศต่างเป็นประสบการณ์และความประทับใจที่หาได้ยาก และ
ผมขอเสนอแนะให้จัดการศึกษางานเกี่ยวกับคลินิกกฎหมายนี้ไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้ศึกษา
คณะนิติศาสตร์มีความรู้ ความชำนาญ และ คุณธรรม

นายทรงวิทย์ อ่อนรู้ที่ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยทักษิณ

“ประสบการณ์ที่เกินทน จะหลอมคนให้ทนทาน” กับบททดสอบการใช้ชีวิต กับ มูลนิธิซีแอลอี

ในช่วงชีวิตของมนุษย์เรานั้น อาจตั้งคำถามกับชีวิตว่า เราใช้ชีวิตอยู่เพื่อสิ่งใด ใช้ชีวิต เพื่อตามหาฝัน ใช้ชีวิตเพื่อแสวงหาทรัพย์สินเงินทอง ใช้ชีวิตเพื่อใครคนใดคนหนึ่ง หรือ ใช้ชีวิตเพื่อแสวงหาอำนาจ ยศถาบรรดาศักดิ์ทรัพย์สินสงคราม ทุกคนล้วนมีความเชื่อ มีความศรัทธา ในตัวเอง เพราะหนึ่งคน หนึ่งความคิด หนึ่งคน หนึ่งศาสนา ผมตามหาคำตอบของชีวิตเสมอ และคิดว่า ทุกอย่างที่เราเผชิญล้วนมีมูลเหตุปัจจัยเกี่ยวพันซึ่งกันละกัน และถนนสายธารแห่งนี้ ชีวิตผมเลือกที่จะศึกษาคัมภีร์แห่งชีวิต คัมภีร์แห่งกฎ กติกาการใช้ชีวิตร่วมกัน มันคือเหตุปัจจัยที่ทำให้ผมก้าวเดินมาสู่ถนนและก้าวเดินมาสู่อ้อมกอดแห่งความอบอุ่นนับมูลนิธิซีแอลอี

ท่านผู้อ่านที่เคารพคงสงสัยกันแล้วเป็นแน่แท้ว่า มูลนิธิซีแอลอี คืออะไรกันแน่ มันมีความสำคัญอย่างไร ผมขออุปมา ง่ายๆ ถ้าเปรียบคณะนิติศาสตร์ ก็เปรียบเสมือน นักศึกษา แพทย์ เปรียบประชาชน เหมือนคนไข้ และเปรียบมูลนิธิซีแอลอีเป็น ครูที่สอนนักศึกษาแพทย์ ให้ใช้ชีวิตอยู่เพื่อคนในสังคม สอนให้รักษาคนไข้ยังไง สอนให้บริการจัดการ โรงพยาบาลยังไงเพื่อให้คนไข้ได้เข้าถึงการรักษาได้มากที่สุด สอนให้ ทั้ง จริยศาสตร์และแพทยศาสตร์ มูลนิธิซีแอลอีเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร สร้างหลักสูตร การศึกษากฎหมายเชิงคลินิก ให้กับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศไทย

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ผู้มีชื่อว่า นาย ตะวัน เผือกผ่อง ศึกษาอยู่ในคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ชั้นปีที่ ๓ ได้รับตัวสำคัญแห่งชีวิตนั่นคือตัวแห่งโอกาส เดินทางมามูลนิธิ

ซีแอลอี ในฐานะนักศึกษาฝึกงาน แน่นนอนครับผมคงไม่พลาด ขบวนการไฟสายสำคัญแน่นอน และคงไม่พลาดขบวนการไฟสายเปลี่ยนแปลงชีวิต ก้าวแรกที่เข้ามาয়องค์กรนี้ เป็นก้าวเล็กๆของคน ที่มีหนึ่งสมอง และสองมือ แต่เป็นก้าวที่จะเป็นฟันเฟืองพัฒนาขับเคลื่อนคลินิกกฎหมายของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ต่อไป อยู่ที่นี้ไม่เหมือนอยู่ที่อื่น เพราะ มีชาวต่างชาติ พักอาศัยด้วยกัน ผมมักพูดเสมอว่า

“ประสบการณ์ที่เกินทนจะหลอมคนให้ทนทาน” ได้พัฒนาศักยภาพทักษะทางภาษาอังกฤษ เรียนรู้ระบบการจัดการและบริหารองค์กรซึ่งมีมาตราสากลให้การยอมรับ ฝึกการเป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ รอบรู้ สู้งาน มีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ และที่สำคัญ คุณธรรมต้องสำคัญกว่าห้องอิม เป็นการสอนว่า ความถูกต้อง ต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด ทำสิ่งที่ถูกต้องไป แม้นหน้าไหนก็ไม่กลัว

ผมมีความคิดเห็นว่าองค์กร ซีแอลอี เป็นองค์กรที่ตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีที่สุดในเส้นทางของนิติศาสตร์ เพราะเป็นหลักสูตร ที่นำตัวอักษรในตำรา กลับกลายมาเป็นตัวอักษรที่มีชีวิต ใช้งานได้จริง ทั้งภาค ทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังมีการเรียนการสอนชนิดที่ โยนตำราทิ้งเล่มเข้ามาในสมอง นักศึกษาจึงกลายเป็นมนุษย์หุ่นยนต์ที่รับข้อมูลแต่คิดและใช้งานไม่เป็น อันทำให้ขาดมุมมองทางด้าน มิติของกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ และที่สำคัญ คณะนิติศาสตร์ทั่วประเทศสมควรที่จะนำ ปณิธาน ของพระบิดาแห่งกฎหมายไทย ที่ว่า “ชีวิตฉันคือการบริการประชาชน”

ประสบการณ์ ความประทับใจ และสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

จากการที่กระผมได้มาเข้าร่วมโครงการ Legal Studies Clinic สิ่งที่น่าประทับใจอย่างแรกคือเมื่อผมมาถึงที่แอมมารับจากขนส่งอาเขตและมาส่งที่พัก วันรุ่งพรุ่งนี้ที่แอมได้แนะนำให้ผมรู้จักเจ้าหน้าที่ออฟฟิศ เช่น คุณหนู มาตามเวดี พี่บี พี่ภัทร พี่จูน พี่ติก พี่แดง ลุงสมาน ป้าคำหล้า และได้รู้จักพี่เฟิร์นจากการวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และที่แอมได้เล่าประวัติความเป็นมาของมูลนิธิซีแอลอี และ Bridges Across Border Southeast Asia Community Legal Education Initiative (BABSEA CLE) เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร ที่สนับสนุนหลักสูตรการศึกษากฎหมายเชิงคลินิกในมหาวิทยาลัย ที่ทำงานช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดิน สิทธิของคนไร้รัฐ สิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวี สิทธิแรงงานต่างด้าว สิทธินักโทษ และผู้ต้องหา กระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน การเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขรวมทั้งสิทธิของเพศที่สาม และผู้ขายบริการ วัตถุประสงค์หลักของมูลนิธิซีแอลอีคือ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม สัปดาห์ที่ ๒ พี่แอมได้พาผมไปศาลจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ประจำศาลได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี และได้ทราบข้อปฏิบัติในห้องพิจารณาคดี ตลอดจนโครงสร้างการปฏิบัติงานต่างๆ จากนั้นได้เข้าฟังการพิจารณาคดี มีคดีต่างๆ อาทิเช่น คดียุทธภัณฑ์ คดียาเสพติด และคดีผู้บริโภคร หลังจากพิจารณาคดีเสร็จ ท่านผู้พิพากษาได้บรรยายสรุปแต่ละคดีให้ทราบ จากนั้นตอนกลางคืนได้ดู Movie Night เรื่อง นช. นักโทษชาย เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนสังคมได้ดีเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมจากการถูกศาลตัดสินพิพากษา ดังคำกล่าวที่ว่า “คนที่ถูกคำพิพากษา อาจจะไม่ใช่คนผิดเสมอไป” วันต่อมาพี่บีได้พาผมไปเยี่ยมชมคลินิกกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พี่ปลื้มซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำ ได้บรรยายประวัติความเป็นมาตลอดจนการก่อตั้งจากโครงการเล็กๆ ได้พัฒนากลายเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย หลังจากนั้นได้มีการบรรจุเข้าในหลักสูตร ๑ วิชาเลือก ๑ หน่วยกิต และผมได้ทราบถึงกระบวนการเรียนการสอนของรายวิชานี้ คือ การศึกษากฎหมายเชิงคลินิก หมายถึง การศึกษาที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง ต้องใช้ทฤษฎีและหลักกฎหมายในสถานการณ์จริง ต้องดำเนินบทบาทของนักกฎหมายภายใต้คำแนะนำ กำกับ ดูแล และตรวจสอบจากอาจารย์ผู้สอน และต้องทบทวนตรวจสอบประสบการณ์และสะท้อนความคิดเห็นของตน การศึกษากฎหมายเชิงคลินิกใช้วิธีการสอนที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมหลากหลาย และมีวิธีการประเมินหลายวิธี ตลอดเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติงานในคลินิก ดังนั้นนักศึกษาจึงมีโอกาสในการพัฒนาตัวเองจากผลการประเมิน ต่อมาวันศุกร์พี่บีได้พาไปอ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่าเพื่อดูสถานที่จัดงานเดินวิ่งนานาชาติการกุศลเพื่อความยุติธรรม ซึ่งสถานที่ที่จัดนี้เป็นสถานที่สวยงามตระการตา มาก ทั้งวิวทัศน์ ป่าเขา และธรรมชาติต่างๆ หลังจากนั้นได้ไป Wildflower ซึ่งเป็นมูลนิธิบ้านดอกไม้ป่า มูลนิธินี้จะดูแลคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว ผมไปในครั้งนี้เพื่อไปสอนเป้าหมายการใช้ชีวิต ประสบการณ์ และข้อคิดต่างๆ ในการใช้ชีวิต ซึ่งทำให้เค้าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สิ่งที่ได้รับตลอดในการฝึกงานครั้งนี้ คือ ความประทับใจในการทำงานบุคลากร การกำหนดแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา และฝึกกระบวนการคิดตลอดจนการวางแผนงาน สุดท้ายนี้ผมจะนำความรู้ที่ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ต่างๆ มาพัฒนาคลีนิกกฎหมายของผมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นายจิรภัทร นาคะ
นิสิตชั้นปีที่ ๑ คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

ประสบการณ์การฝึกงาน BABSEA CLE & CLE Foundation

ตลอดระยะเวลาเกือบ1เดือนของการได้มาฝึกงานที่ BABSEA CLE & CLE Foundation ณ จังหวัดเชียงใหม่ กระผมและคณะที่มาจากคลินิกกฎหมายของมหาวิทยาลัยทักษิณได้เดินทางจากจังหวัดสงขลาเพื่อมาเรียนรู้การบริหารงานขององค์กรและทำความเข้าใจในการศึกษากฎหมายเชิงคลินิกเพื่อที่จะได้ทำไปปรับใช้ที่มหาวิทยาลัยทักษิณต่อไป

จากการที่ได้มาฝึกงานนี้ทำให้ผมได้ประสบการณ์ต่างๆมากมายกระผมมีความรู้สึกประทับใจในองค์กรนี้เป็นอย่างมากซึ่งน้อยคนที่จะได้เข้ามาสัมผัสโดยมีการจัดให้เข้าฟังการพิจารณาคดี ณ ศาลจังหวัดเชียงใหม่ หรือการได้เข้าเยี่ยมชมคลินิกกฎหมายของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่รวมทั้งการได้ไปสอนที่มูลนิธิบ้านดอกไม้ป่าและยังได้มาอยู่ร่วมกับนักศึกษาฝึกงานชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่หาได้ยากมากสำหรับ ชีวิตนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย

ส่วนในด้านความประทับใจในจะประทับใจการทำงานภายในองค์กรซึ่งจะเห็นการทำงานอย่างเป็นระบบแต่ที่ทีมงานทุกคนนั้นเป็นกันเองทำให้ผมนั้นไม่กังวลในการทำงานแต่กลับเพิ่มความตั้งใจในการทำงานมากยิ่งขึ้นสิ่งที่ได้จากการฝึกงานในครั้งนี้คือการได้เรียนรู้ระบบการบริหารองค์กรรวมทั้งความสำคัญของการศึกษากฎหมายเชิงคลินิกและสามารถนำเอาความรู้ต่างๆที่ได้รับไปพัฒนาคลินิกกฎหมายของมหาวิทยาลัยทักษิณให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผมคิดว่า **BABSEA CLE & CLE Foundation** เป็นองค์กรที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากองค์กรนี้เป็น **NGO** ที่ทำงานด้านการส่งเสริมการศึกษากฎหมายเชิงปฏิบัติเน้นการลงพื้นที่เพื่อให้เห็น ปัญหาที่แท้จริงซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่าการเรียนเพียงแต่ทฤษฎีในมหาวิทยาลัยและองค์กรนี้ยังคอยช่วยเหลือ ประชาชนผู้ด้อยโอกาสที่ยังขาดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ผมมีความรู้สึกดีใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเรียนรู้งานที่ **BABSEA CLE & CLE Foundation** ทำให้ ผมได้รับความรู้เพื่อนำกลับไปประยุกต์ใช้และคอยช่วยเหลือประชาชนผู้ที่ยังขาดโอกาสในด้านการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม ผมขอขอบคุณพี่ๆ ที่ทีมงานทุกคนที่ได้ช่วยสอนและยังวางแนวความคิดต่างๆในการทำงาน เพื่อที่จะ สามารถนำความรู้ไปใช้ที่คลินิกกฎหมายของมหาวิทยาลัยทักษิณต่อไป

นายวรินทร์นันท์ อัสวักดิ์

Thai inten

นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประสบการณ์และความประทับใจในการเข้าร่วมโครงการ

ผมเนื่องจากมาศึกษาดูงานที่มูลนิธิCLEจากในมุมมองความคิดของผม ผมมีทัศนคติว่ามันคงเป็นอะไรที่เคร่งเครียดต้องเอาแต่ถ่ายเอกสาร เป็นต้น แต่ได้แตกต่างจากที่ผมคิดไว้มาก เพราะที่แห่งนี้มีความเป็นกันเอง พี่ ๆ และชาวต่างชาติ การที่มีพี่คนนึงมารับเรา พี่ที่คอยมาดูแลเวลาเราทำผิด พี่ที่คอยมาขอบแก๊ง หลาย ๆ อย่างที่พี่ ๆ มอบให้แก่พวกผมในการฝึกงานครั้งนี้ ผมรู้สึกปลื้มมาก เช่น การพาพวกผมไปศาล พาไปมูลนิธิดอกไม้ป่า พาไปดอยสุเทพ พาไปห้วยตึงเฒ่า เป็นต้น

ส่วนตัวผมคิดเห็นว่าการที่เปิดโปรแกรมการสอนแบบเชิงคลินิก มีผลเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา กฎหมายอย่างรู้แล้วยังสามารถนำมาประยุกต์ในชีวิตแล้วเป็นแนวทางในการฝึกการทำงานให้มีความประทับใจต่าง ๆ ว่าจะควรแก้ไขอย่างไรและทำให้ตัวนักศึกษาเองมีความเคยชินต่อการปฏิบัติในอนาคต ผมจึงคิดว่าการกลับไปสู่มหาวิทยาลัยทักษิณครั้งนี้ผมจะกลับไปเผยแพร่และแนะนำ ๆ หรือชวนน้อง ๆ เข้ามาเรียนการศึกษาแบบเชิงคลินิก เนื่องจากผมเองได้เห็นผลอันสำคัญจึงอยากให้ผู้อื่น ๆ และน้อง ๆ หรือเพื่อนๆ ชาวนิสิตฯ ได้มาศึกษาแบบเชิงคลินิก

ความคิดเห็นส่วนตัวของผม ผมอยากกลับมาที่นี่อีกครั้งเพราะผมรู้สึกชอบที่นี่ ชอบพี่ ๆ ในออฟฟิศชอบการทำงานแบบเป็นกันเอง ชอบที่การศึกษาเชิงคลินิก

ถ้ามีโอกาสอีกผมจะกลับมาฝึกงานที่นี่อีกครั้ง ขอขอบคุณจากใจจริง ๆ ครับ

กระผม นาย บรรณวิทย์ จำเรณุนิสิต นิสิต มหาวิทยาลัยทักษิณ ชั้นปีการศึกษาที่ 1

